

1.5.7 Prvočísla a složená čísla

Př. 1: Najdi množiny dělitelů čísel 1, 3, 4, 6, 7, 9, 14 a 18. Podle počtu dělitelů se přirozená čísla dělí do tří skupin. Navrhni rozdělení uvedených čísel.

Př. 2: Najdi množinu dělitelů čísla 48 a rozhodni, do jaké skupiny čísel patří.

Př. 3: Najdi prvočíselný rozklad čísla 60.

Věta (Základní věta aritmetiky)

Každé přirozené číslo n větší než 1, lze zapsat jediným způsobem ve tvaru

$n = p_1^{r_1} \cdot p_2^{r_2} \cdot \dots \cdot p_k^{r_k}$, kde $p_1 < p_2 < \dots < p_k$ jsou prvočísla a $r_1, r_2, \dots, r_k$ jsou přirozená čísla.

Př. 4: Zapiš prvočíselný rozklad čísla 48 ve tvaru udávaném v základní větě aritmetiky a zapiš hodnoty proměnných $k, p_1, p_2, \dots, p_k, r_1, r_2, \dots, r_k$.

Př. 5: Zapiš prvočíselný rozklad čísla 60 ve tvaru udávaném z základní větě aritmetiky a zapiš hodnoty proměnných $k, p_1, p_2, \dots, p_k, r_1, r_2, \dots, r_k$.

Př. 6: Urči číslo, pro jehož prvočíselný rozklad platí: $p_1 = 3; p_2 = 5; p_3 = 7,$
 $r_1 = 2; r_2 = 1; r_3 = 1.$

Př. 7: Najdi všechna prvočísla menší než 50.

Jak úsporně zjistit, zda je 221 prvočíslo?

Nejtupější a nejpomalejší postup: Zkoušíme číslo 221 dělit postupně všemi čísly, která jsou menší (2, 3, 4, 5, 6, ..., 220). Pokud všechna dělení vyjdou se zbytkem, je číslo 221 prvočíslem.

Př. 8: Najdi vylepšení algoritmu pro ověřování prvočíselnosti.

Př. 9: Rozhodni, zda uvedená čísla patří mezi prvočísla.

a) 323

b) 397

c) 899

d) 943

Př. 10: Mezi prvočísla se vyskytují dvojice „prvočíselných dvojčat“ – prvočísel $p, p + 2$ lišících se o 2. Jaký je společný dělitel čísel $p + 1$ ležících mezi nimi?

Př. 11: Rozhodni s pomocí kalkulačky, zda je číslo 9945656597 prvočíslo.